

BLÄNDAREN

Kalendern 2018

Söndag 28 oktober möte på ABF kl 18.00

	Styrelsemöten	Medlemsmöten
Oktober	Tisdag 16	Söndag 28
November	Tisdag 14	Söndag 25
December	Tisdag 04	Julfest fredag 14
Januari	Tisdag 08	Söndag 27

HJÄLP! Nu är det kris. (IGEN)

Jag behöver bilder till utställningen i fiket, jag har inte en enda i lager. Leta i lådor och arkiv och ta med flera stycken var och en. Det skall vara A4-bilder monterade i passepartout för att monteras i ramarna vi har där uppe.

Reinar

Ordförande har ordet

Då är det dags för oktobers möte med bildvisning KM etapp 3 med Leif Milling som domare. Han kommer också att visa lite egna bilder. Det är också dags att lämna in bilder till KM etapp 4 med tema Gatufoto.

Sven Olof kommer att berätta om en berömd fotograf och Björn Englund har eventuellt ett bildspel att visa.

För mig blev det mycket fotograferande under sommaren men på höstens resa blev det mindre än vanligt och sedan jag kom hem har andra saker varit viktigare. Fast det är ju så livet är, det blir inte alltid som man trott men det är väl det som gör det hela intressant.

Till slut några bilder från Venedig

Här kommer några bilder från stadsvandringen 17 oktober som Gunilla Nilsson Edler guidade oss genom.

Foto Karin Edvardsson om ej annat anges

Foto: Annika Thunström

Några exempel på fina snickerier och smide

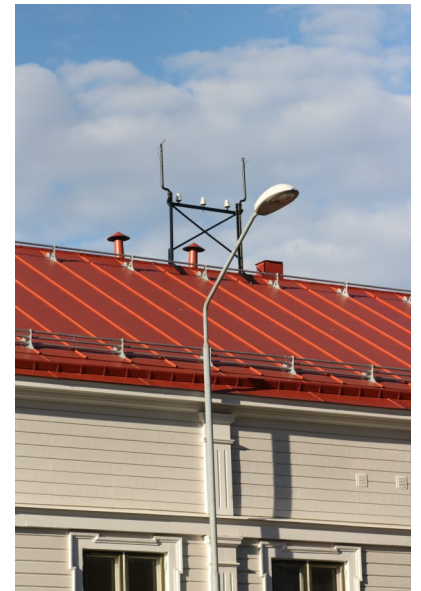

Det så kallade Garbohuset

Före ombyggnaden

Efter ombyggnaden. Några tyckte att det borde vara blindfönster på tillbyggnaden

Snickarglädjen på "Pepparkakshuset"

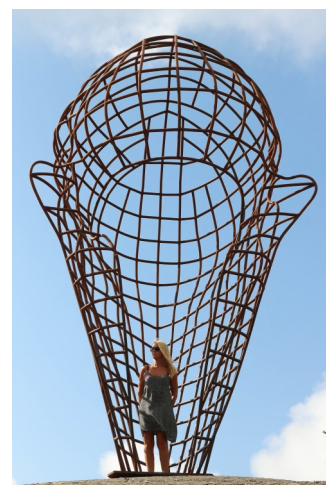
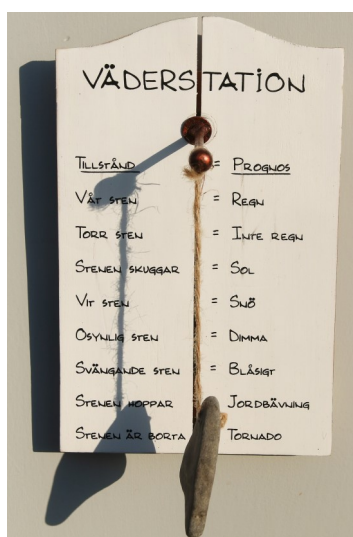
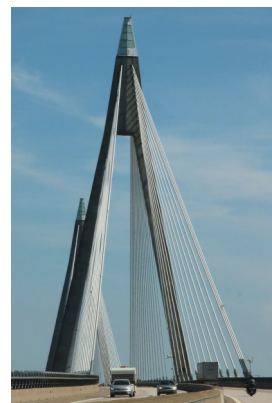
Foto: Sven Olof Färnström

Foto: Sven Olof Färnström

Ett litet axplock från Kerstins vecka på Västkusten. Statyerna har hon fotat på en utomhusutställning - Pilane.

Bilder från Baltikum

Den tekniska utvecklingen har gått med en rasande fart. Vid det sistlidna sekelskiftet tänkte jag byta från analog kamera till datoriserad bildtagning och behandling. Anskaffningen av en dator på 90-talet och uppkopplingen något år senare med modem till en telefonledning inledde mitt nuvarande bildskapande. Det byggda fotolabbet med specialfärg blev ett förråd och har så förblivit. Datorn själ min tid och mobilen tar allt fler bilder.

2003 införskaffades den första kameran, en Nikon Coolpix 885 och sedan dess har livet varit digitalt med flera kamerabyten genom åren.

Sommaren 2006 reste vi runt i Estland och Lettland med en Konica Minolta Dimage Z5. En lång zoom och ett bra grepp att hålla i. Men inte alls så skarpa bilder som jag kan ta med mina nuvarande kameror. Vågar man visa bilder från den tiden eller har de nått bäst före datum?

Här kommer några bilder tagna i Estland och Lettland, kanske inspirerade av månadens KM4. En del bilder i färg och några i svart/vitt.

Längs stränderna fanns gamla vaktorn med jämna avstånd från Sovjettiden

Flärdfullt på gatorna i Riga

Stillastående ryska lastbilar fanns det lite här och där

Kö i Riga för att växla pengar

Torgförsäljning i en mindre stad.

Brud i Kaunas

Väntan på att bussen skall komma

Kock utanför sin restaurang i Vilnius

Samtal under gång

Samtal

Ryska ortodoxa kyrkan av St. Parasceve i Vilnius

Kärlek under filt

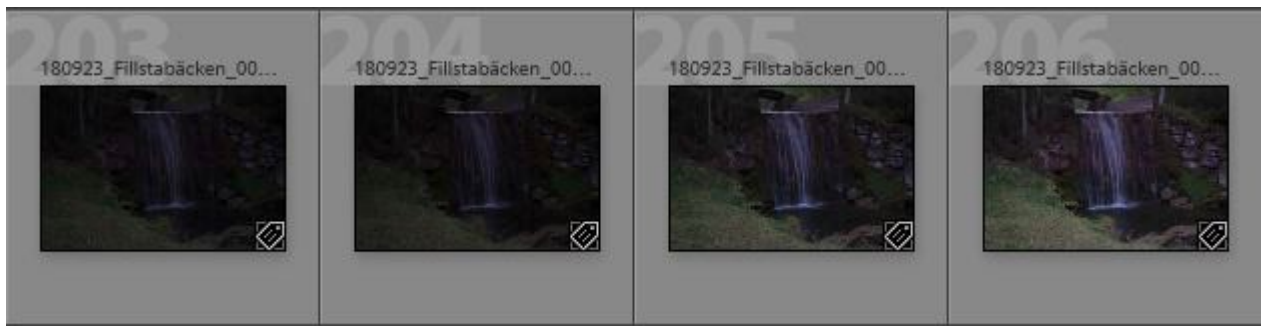
Text/foto: Kerstin Andersson

Sökarlock

När vi träffades och planerade vår workshop om gråfilter och långa exponeringstider så var det någon som nämnde att man skulle täcka över sökroket när man hade kameran på stativ och exponerade med fjärrkontroll. Detta för att undvika ströljus via sökaren. Jag har i o fs hört talas om det, men inte fäst så stor vikt vid det. Tänkte att det kan väl inte ha så stor betydelse. Nu erinrade jag mig att jag hade sett någon liten pryl för det ändamålet när jag packade upp min kamera. Jag grävde i min gömmor och lyckades hitta den. Sökarlock DK 5 heter den enligt handboken, mer om det senare.

När vi åkte ut för att fota under söndagen så började vi med ett litet vattenfall vid Fillstabäcken. Jag tog i rejält och skruvade på ett filter med 10 x förlängning. Kameran på stativ, bländare 8 och bländarstyrd automatik, d v s kameran väljer slutartid. Det fungerade inte alls! Automatiken satte exponeringen till 10 sek, men bilden blev totalt underexponerad. Jag gick över till manuell exponering och provade mig fram stegvis. Först vid 30 sek exponering blev bilden något så när rätt.

Nu började jag att fundera. Kunde detta trots allt ha något att göra med att ströljus från sökaren påverkade exponeringen. Filtret var ju ganska mörkt, så även en liten mängd ströljus kunde kanske få stor inverkan. Jag bestämde mig för att testa.

Först bytte jag filter till ett som bara hade 3x förlängning. Sedan tog jag fyra testbilder. Först en med öppet sökroket, sedan en med stängt (jag satte helt enkelt tummen för sökaren) därefter ytterligare en bild med öppet okular och till sist en med stängt. Resultatet ses nedan.

Bländarstyrd automatik f/8 Gråfilter ND 8

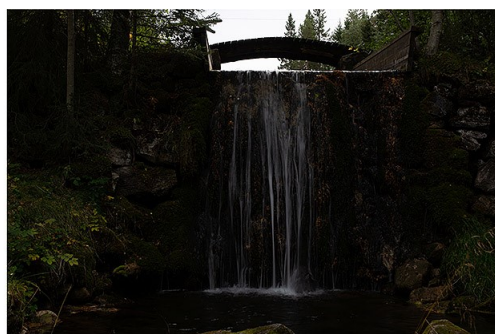

Bild 1 Öppet okular, 1/8 sek

Bild 2 Stängt okular, 1 sek

Bild 3 Öppet okular, 1/3 sek

Bild 4 Stängt okular, 1 sek

Resultatet är väl ganska tydligt. De två bilderna med stängt okular är rätt exponerade. De har dessutom samma exponeringstid. Bilderna med öppet okular är båda underexponerade men dessutom med olika exponeringstider. Det här tyder ju ganska klart på att det är ströljus från sökaren som har strulat till det.

Så då har i alla fall jag lärt mig något nytt. Sätter man kameran på stativ så räcker det inte bara med att stänga av vibrationsreduceringen. Tittar man inte i sökaren under exponering, p.g.a. lång slutartid till exempel, så måste man också sätta dit sökarlocket.

Tricket med tummen kanske man skall vara lite försiktig med. Det finns ju en liten risk att man råkar stöta till kameran och då ställer till det så man får en liten skakningsoskärpa. Behövs mindre än man tror för det.

Tycker man att det är besvärligt att hålla på sätta på och av sökarlocket, det är ju faktisk lite pillrigt, så kan man använda LiveView för att komponera om bilden ifall man vill ta flera varianter.

När jag kom hem så tog jag fram instruktionsboken till kameran. Jag ville se om det stod något där om ströljus vid öppet sökarkokular. Jodå efter ett avsnitt som hette Självutlösarläge fanns en liten ruta med rubriken *Täck över sökaren* Där stod det:

När du fotograferar utan att ha ögat mot sökaren, ta bort ögonmusslan DK-21 och sätt i det medföljande sökarlocket DK-5. Detta förhindrar att ljus kommer in via sökaren och påverkar exponeringen.

Klart och tydligt. Men till mitt försvar vill jag anföra att jag använder inte självutlösarläget så därför hade jag inte läst detta förut.

Till sist en bild från ett mycket blåsigt Andersön. Här har jag använt filtret med förlängningsfaktor 10x. Bländare f/8, bländarstyrd automatik och med sökarlocket påmonterat gav slutartiden 4 sek. Jämt över flera exponeringar i följd.

Filter Dörr ND3.0 1000x f/8 4 sek

Reinar har hittat en artikel om filter på Fotosidans webbsida.

Något tillrättalagd av redaktören.

Fotoskola: Bättre bilder med filter

Den digitala tekniken har inte gjort filtren överflödiga, tvärtom kan de vara till stor hjälp.

Filtren kan spara mycket tid vid datorn och ge ett mer perfekt slutresultat.

Det finns en utbredd uppfattning att filter i stort sett blivit onödiga i och med de digitala kameran. Visst, mycket av det vi förut gjorde med filter kan nu göras snabbt i efterbehandlingen.

Men det finns några filter som kan vara mycket användbara även med en digitalkamera. Vi går igenom flera användbara filter.

Den som videofilmade har större nytta av filter eftersom efterbehandling av video är så mycket mer arbetskrävande än för stillbild.

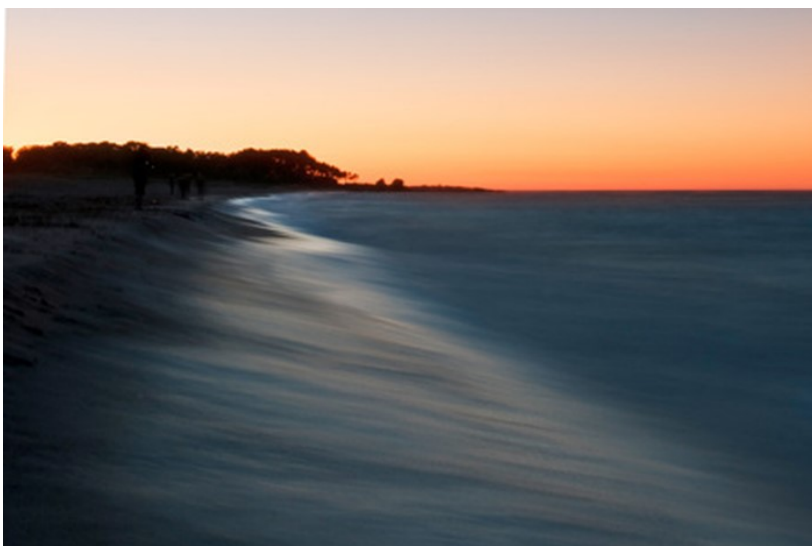

GRÅFILTER

Då och då vill du kunna köra med en stor bländare eller lång exponeringstid och inser att det inte går att skruva ned kamerans känsligheten tillräckligt långt. Då är det läge för gråfilter, neutraldensitetsfilter eller ND-filter. Funktionen är enkel, filtret minskar ljusinsläppet utan att påverka bilden i övrigt.

Vid filmning kan behovet av filter vara ännu större. Professionella videokameror har högt bas-ISO vilket gör det svårt att använda stora bländaröppningar utan gråfilter.

På senare tid har det blivit populärt med väldigt mörka gråfilter som ger upp till 10 stegs längre exponeringstid. Det kan ge en häftig effekt när man fotograferar vatten.

Längre exponeringstid med hjälp av gråfilter ger utsuddat vatten.

POLARISATIONSFILTER

Det här är nog det filter flest fotografer redan har och som de flesta inte har några svårigheter att se nyttan med. Polarisationfilter ser helt enkelt till att sortera ljuset efter hur det är riktat. Mest nytta av det här har du för att det dämpar reflexer. Genomskinliga ytor som glas eller vattenytor blir plötsligt mer genomskinliga.

Polarisationfilter göra blå himlar mörkare eftersom mycket av ljuset från en klar himmel redan är polariserat, riktat. Ett polarisationfilter kan därför släcka ut mer av det ljuset än det mer spridda ljuset från moln och föremål på marken.

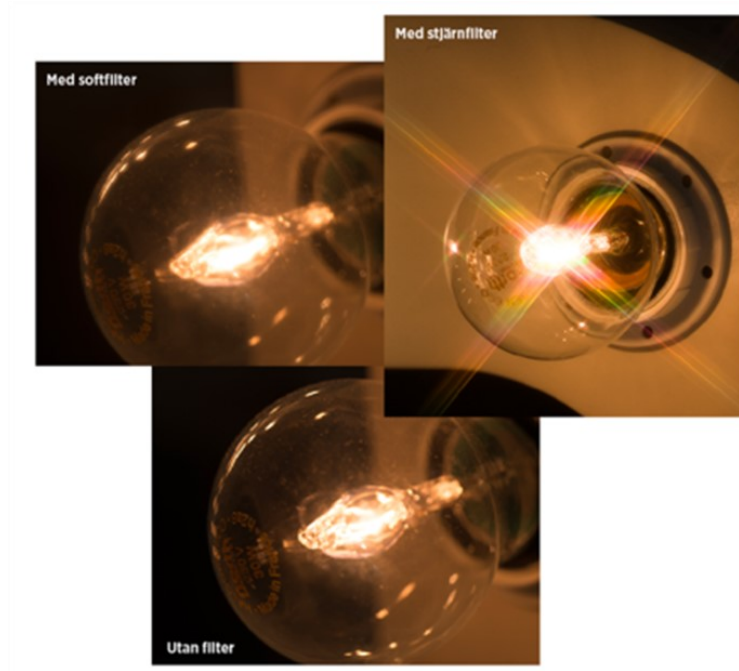
Du bör normalt undvika äldre icke-cirkulära polfilter eftersom de kan ställa till med problem för autofokus och exponeringsmätning.

En del produktfotografer använder polfilter direkt på sina blixтар.

SOFTFILTER

Men softning gör man lika snyggt i Photoshop tänker nog många. Visst kan man det, men det finns tillfällen då det både blir enklare och till och med bättre med ett filter. Det blir till exempel mycket arbete att i efterhand åstadkomma lika snygga softeffekter runt högdagrar som du får med ett optiskt filter. Vill du till exempel ha snygg softning runt levande ljus eller högdagerblänk i krom spar du mycket jobb med ett softfilter.

Det softfilter definitivt inte klarar är förstås när du selektivt vill softa bara delar i en bild. Här är softning i efterbearbetningen helt överlägset.

STJÄRNFILTER

Även kallat crossfilter. Detta filter hamnar i kategorin effektfiler, en typ av filter som var populära under 1970-talet för att ge bilderna häftiga effekter. I en del av ABBA:s videos används effektfiler flitigt.

Stjärnfilter ger kryssformade reflexer från ljuskällor vilket kan vara bra om man vill ge lite extra stjärnglans åt ett porträtt eller en byggnad.

Andra effektfiler är fogfilter som ger en dimmig känsla och center spot som bara ger skärpa i mitten av bilden.

FÄRGKORREKTIONSFILTER

Behovet av färgfilter borde helt ha försvunnit nu när vi kan vitbalansera både direkt i kameran och i efterbearbetningen. Men det finns tillfällen då färgfilter har sina poänger. Orsaken är att kamerornas sensorer är optimerade för den blandning av färgkanaler som råder vid dagsljus.

Har du ett mycket kraftigt gult ljus, som i glödlampsljus eller med levande ljus, så har du en helt annan balans mellan färgkanalerna. Du riskerar att få ökat brus när den blå kanalen förstärks av vitbalanseringen.

Idag har det blivit vanligt med orangefärgade eller gröntonade färgfilter till blixtar. Då får blixtljuset samma färg som inomhusbelysningen, vilket underlättar vitbalanseringen.

HALVTONADE GRÅFILTER

Det här är en typ av filter som är mycket populära bland filmare och naturfotografer. Genom att passa in den mörkare delen av filtret så att det täcker himlen så kompenserar man för att himlen är mycket ljusare än marken.

För den här typen av filter är ett skruvfilter olämpligt eftersom du då inte kan välja var i bilden övergången ska hamna. En filterhållare är en bättre lösning som tillåter att filtret kan justeras i höjd och vridning.

Det finns hållare och filter i olika prisklasser. De billigare systemen har plastfilter och de dyrare

IR-FILTER

Detta är ett ovanligt filter som få behöver idag eftersom det redan sitter ett IR-filter framför sensorn på de flesta kameror. Filtret stoppar infraröda ljusvågor som kan påverka färgåtergivningen. En svart jacka kan bli lila i tonen, men även andra textilier med färger som reflekterar IR-strålar kan påverkas negativt. Gräs och annan grönska kan se brunt ut.

En del kameror har svaga IR-filter, exempelvis Leica M8, och kan behöva ett extra IR-filter framför objektivet för att ge korrekta färger. Andra kameror saknar helt IR-filter för att kunna fånga natthimlens hela färgspektrum. För att använda en sådan kamera till vanlig fotografiering krävs ett IR-filter.

STEP-UP-RINGAR

Filter kostar en slant, och de bästa kan kosta långt över tusenlappen. Samtidigt är det svårt att hålla samma filterdiameter på alla sina objektiv. Objektivtillverkarna försöker att ha samma fattning på alla sina objektiv i en serie, exempelvis zoomar med ljusstyrka $f/2,8$, men det varierar ändå.

Den ekonomiska lösningen blir att köpa filter för objektivet med störst filterdiameter och step-up-ringar till de mindre objektivet. Nackdelen är att det inte går att använda originalmotljusskyddet. Billiga motljusskydd i metall som skruvas in i filtret kan då bli en lösning.

OLIVOLJA PÅ FILTET

I fotoböcker från 60- och 70-talet skrivs det ofta om att använda vaselin på ett filter för att få effektfull oskärpa i delar av bilden.

Olivolja fungerar ännu bättre och är något som de flesta har hemma. Efter fotograferingen räcker det med en droppe handdiskmedel och lite vatten för att gnugga rent filtret med fingrarna. Torka sedan av med en mikrofibertrasa.

Olivolja på delar av filtret kan bli effektfullt.
TEXT: ERIK THOR OCH MARTIN AGFORS
FOTO: ERIK THOR

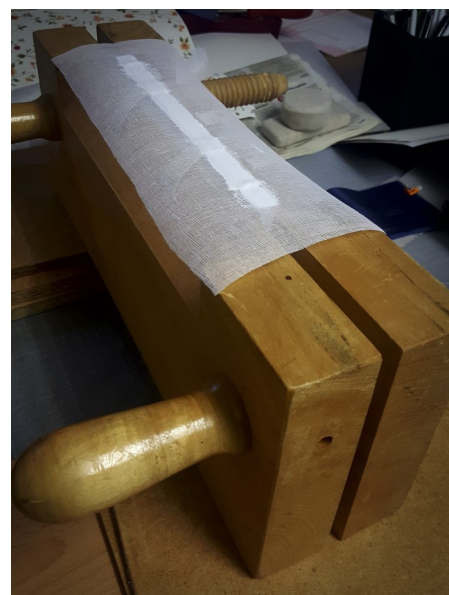
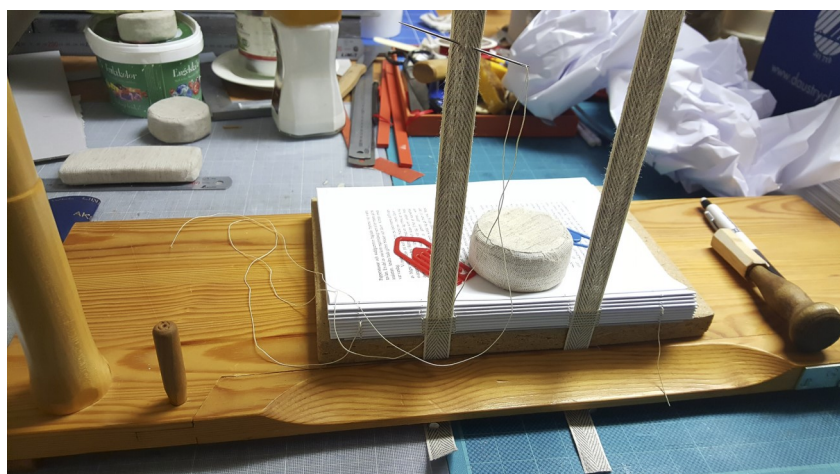
Bynäset i höstfärger

Foto Leif Pettersson

Efter flera års knackande vid datorn är arbetet snart i mål. En bok om min uppväxt. En självbiografisk roman kallar jag den, så slipper jag stå till svars för om allt stämmer med vad andra personer minns. För minnen är flyktiga och kan spela spratt. De avslutande momenten handlar om att binda ihop böckerna. Bokstavligt menat, med lintråd. Limma ihop och förse med omslag. Där är jag nu, vid omslagen. Det blir lagom klart till julafton. Julklappar till barn och barnbarn och närmsta släkten.

Kjella

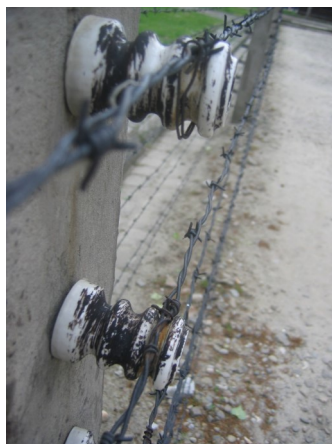
Christer Olsson var på Kärnan när det var dags för "Fota där du står"

Tommy Dahlberg har varit på möte

Möter drar ut på tiden, av naturliga skäl. Hinner därför bara visa en bild på kursdeltagarna från Runö i Åkersberga till Bländaren. Tommy

Christer Olsson var på skolresa med 9:or från Backe ro. genom Europa med bla. besök på Auschwitz i Polen. Det som berörde dem mest var högen med barnskor.

Allmän info

Uthyrning

Det finns dia/filmskanner att hyra. Pris 500:- kr i depositionsavgift och 50:- kr i hyra för två veckor. Depositionsavgiften får ni tillbaka om skannern återlämnas oskadd och felfri. Skärmkalibrator pris 200:- kr som ni får tillbaka vid återlämnandet om den återlämnas oskadd och felfri. Hyrtid en vecka.

Bakgrundsstativ

För porträtt och produktfotografering. En stor 3 x 3 m stativ med blå duk, men man kan även använda presenningar, lakan mm som bakgrunder på den. Samt en före detta silverfärgad filmduk med stativ, bra för porträtt storlek ca 175 x 175 cm. Bakgrunderna är privata men uthyres till behövande för 150 kr per gång. Hyrtid får diskuteras vid varje tillfälle.

Sensorrengörare

Vi har även en rengöringspensel för sensorer, så att ni kan få hjälp att rengöra den om det är någon smuts som inte vill försvinna med kamerans egen rengörare. Kontakta Thomas Karlsson för att få hjälp. Kom ihåg att batteriet måste vara fulladdat vid rengöringen.

Utställningsbilder

Det behövs mera bilder till fiket på ABF. **De som vi haft i lager är slut**, så nu vill vi ha in en ny uppsättning för visning. **Ta med er så vi klarar oss en tid framåt.** Som ni redan vet, så är det måttet 30 x 40 cm med passepartout som gäller, för montering i våra rammar.

OBS! Försök montera bilden direkt på passepartouten, så att vi kan ta bort bakstycket om bilden ska monteras i de tunnare ramarna som vi har. Eller leverera utan bakstycke. Vi tycker att det vore extra kul med bilder från alla våra nya medlemmar, men givetvis mottages alla bidrag med tacksamhet.

Även större bilder som är monterade i passepartout eller på kapaskiva tas emot som kan ställas på hyllorna. **Ju fler bilder vi får in, desto oftare kan vi byta = fler kronor i klubbkassan, genom bidrag från ABF. Leta i arkivet eller kom med nytagna bilder, allt mottages tacksamt.** Ta med er när ni kommer på månadmötet, och om ni inte kommer dit åk till Reinart på Brunflovägen 66 och lämna bilderna

Utskrifter

Vi har möjlighet att hjälpa er med utskrifter till utställningar tävlingar eller vad ni nu vill göra med dem. Storlekar från 10 x 15 cm till A3+ som är 33 x 48 cm på vår Canonskrivare. Även större bilder kan skrivas ut under vissa omständigheter på vår stora hp skrivare upp till 60 x 90 cm. All försäljning av utskrifter och kapaplattor sker mot kontant betalning. Ni tycker säkert att vi är dyra på utskrifterna, men vi kan inte hålla samma priser som på Internet. Eftersom vi gör små inköp så blir priserna högre, och fraktkostnaderna större per enhet, och vi måste försöka få tillbaka de utlägg som blir så att klubben inte går i konkurs. För utskrifter och plattor kontakta Reinart P eller Thomas K och avtala tid för utskrifter.

Prislista

Fotoutskrifter

10 x 15 cm 6 kr/st

A4 25 kr /st

A3 50 kr/st

A3+ 60 kr/st

40 x 60 cm 100 kr/st

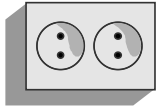
60 x 90 cm 200 kr/st

Kapaskiva

A3 vit (29,7 x 42 cm) förklistrad 30 kr/st

50x70 cm vit förklistrad 65 kr/st

70 x 100 cm kan du köpa på Hobbyboden. Uppge att du är från fotklubben så får du 10 % rabatt //Reinart

KONTAKTSIDAN

Styrelsen 2018

Ordförande:

[Roland Eriksson](#) 070-5905027

Vice ordförande:

Marie Madsen 072-322 79 39

Kassör:

Sven-Olof Färnström 070-219 01 23

Sekreterare:

Reinhold Skoglund 070-621 05 50

Ledamöter:

Björn Englund 070-254 25 21
Thomas Karlsson 070-566 60 40
Leif Pettersson 070-329 19 63

Suppleanter:

Björn Nilsson 070-6882233
Reinar Persson 070-6008463

DIFO-ledamot:

Roland Eriksson

Hemsidesansvarig:

[Leif Pettersson](#), 070-329 19 63

Bländarredaktör:

[Annika Thunström](#) 070-529 41 62

Tävlingsansvariga:

Sven-Olof Färnström 070-219 01 23
Inga-Lill Fredriksson 073-612 10 27
Leif Pettersson 070-329 19 63

Materialförvaltare:

Reinar Persson 070-600 84 63

Valberedning:

Orvar Dahlberg
Kerstin Andersson

Kontaktman utställning på Jamtli:

Thomas Karlsson 070-566 60 40

Revisor: Ulla-Britt Johansson

Suppleant: Erik Pehrson

Hemsida <http://www.storsjobygdensfotoklubb.se>

Facebook <https://www.facebook.com/groups/332677700178449/>

Styrelsen: info@storsjobygdensfotoklubb.se

Tävling: tavling@storsjobygdensfotoklubb.se

Webmaster:

webmaster@storsjobygdensfotoklubb.se

Utflykt med kort varsel:

utflykt@storsjobygdensfotoklubb.se